

27. 6. 2001

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Darování a darovací smlouva

Darování lze charakterizovat podle jeho podstatných pojmových znaků jako obligační vztah, založený smlouvou, která má povahu dvoustranného adresovaného právního úkonu. Další charakteristikou právního vztahu darování je bezúplatný a dobrovolný převod vlastnického práva z dárce na obdarovaného, na jehož straně vzniká jednostranný majetkový prospěch.

Darování lze charakterizovat podle jeho podstatných pojmových znaků jako obligační vztah, založený smlouvou, která má povahu dvoustranného adresovaného právního úkonu. Další charakteristikou právního vztahu darování je bezúplatný a dobrovolný převod vlastnického práva z dárce na obdarovaného, na jehož straně vzniká jednostranný majetkový prospěch.

Jak vyplývá z výše uvedených pojmových znaků, nelze za dar považovat, bylo-li plněno na základě nějaké právní povinnosti – chybí zde znak dobrovolnosti. Co se týče formy darování, písemná smlouva je nutná, pokud je předmětem darování nemovitost (vlastnické právo k nemovitosti se zapisuje do katastru nemovitostí právě na základě této smlouvy) a dále je písemná smlouva vyžadována ve všech případech, kdy nedojde k odevzdání a převzetí věci přímo při darování. Občanský zákoník, který upravu darování a darovací smlouvy obsahuje, výslovně stanoví nemožnost uzavřít darovací smlouvu, podle níž má být plněno až po dárce smrti (zákaz donatio mortis causa). Práve a povinností dárce je poskytnutí bezplatného daru obdarovanému a obdarovaný má právo a povinnost tento dar přijmout. Dárce je však povinen při nabídce daru upozornit na vady, o nichž ví. Má-li věc vady, na které dárce neupozornil, je obdarovaný oprávněn věc vrátit. Právo obdarovaného vrátit dar se promlčuje ve tříleté promlčecí době, která začne běžet dnem, kdy obdarovaný při obvyklé pozornosti mohl vadu zjistit. Vzniknou-li obdarovanému v důsledku vad daru, na které nebyl upozorněn nějaké škody, může požadovat po dárce plnění povinností vyplývajících z jeho odpovědnosti za škodu.

Nejvíce diskutovaným ustanovením týkajícím se právní úpravy darování je ustanovení § 630 občanského zákoníku: Dárce se může domáhat vrácení daru, jestliže se obdarovaný chová k němu nebo členům jeho rodiny tak, že tím hrubě porušuje dobré mravy. Jedná se o specifický způsob zániku právního vztahu z darovací smlouvy (obvykle právní vztah darování zaniká jeho splněním). Domáhání se vrácení daru je jednostranným právním úkonem dárce, který musí splňovat veškeré náležitosti právního úkonu, zejména z něj musí být zřejmá vůle, aby byl dárce vrácen dar. Právo domáhat se vrácení daru je osobním právem dárce, a proto jej nemohou jiné osoby po smrti dárce vyžadovat.

Vrací-li se dar, musí obdarovaný vrátit dárce vše, co mu bylo darováno. Jedná-li se o konkrétní věc, musí být přímo tato věc vrácena. Stane-li se, že obdarovaný tuto věc již pozbyl, musí dárce vydat peněžitou náhradu ve výši odpovídající hodnotě věci v okamžiku zrušení smlouvy. Stejně se postupuje, byla-li předmětem daru věc určená druhově. S věcí musí být vydány i užitky, pokud je obdarovaný získal v době, kdy již nebyl v dobré víře (tímto okamžikem je doba, od které obdarovaný porušuje dobré mravy. Dárce se jako důvodu k vrácení daru nemůže dovolávat skutkových okolností, jež nastaly či existovaly v době před darováním a za nichž byl právní úkon učiněn a o nichž obě strany při uzavírání smlouvy věděly.

Další články:

- [Společnost s podíly 50:50 - právní rizika patových situací a jejich smluvní řešení](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 34: Jednání za společnost - prokura](#)
- [Jak nastavit smlouvy s dodavatelem podle nové právní úpravy kybernetické bezpečnosti?](#)
- [Vada koupené věci - kdy zjištěné nedostatky zakládají kupujícímu práva z vadného plnění a kdy nikoliv?](#)
- [Smluvní autonomie vs. ochrana slabší strany v moderním kontrakčním právu](#)
- [Reklamáce vad stavby](#)
- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel × společnost\)](#)
- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)